

Ontmoetingen van de Middellandse Zee afgesloten door paus. ‘Wij hebben een transnationale identiteit’

Reportage uit het ND, door [Hendro Munsterman](#), zaterdag 23 september 2023

Zaterdag heeft paus Franciscus in Marseille de ‘Ontmoetingen van de Middellandse Zee’ afgesloten. Jongeren van verschillende godsdiensten en bisschoppen uit alle landen aan haar ‘vijf kusten’ ontdekten hun gedeelde identiteit. ‘Er is hier een specifieke manier om christen, jood en moslim te zijn.’

Paus Franciscus wordt begroet door een uitzinnige menigte gelovigen in het stadion van Olympique Marseille. Van kritiek op zijn stevige uitspraken van politici en bisschoppen was in het stadion niets te merken. Beeld afp / Andreas Solaro

MARSEILLE

‘De Middellandse Zee roept om gerechtigheid’, zei de paus tegen de aanwezigen bij de slotakte van de ontmoetingen. Onder hen ook de Franse president Emmanuel Macron en diverse politici. ‘Waar aan de ene kant weelde, consumentisme en verspilling heersen, is er aan de andere kant armoede en onzekerheid.’

De stem van de paus, die de avond ervoor de duizenden verdronken vluchtelingen had herdacht, werd nog overstemd door Benedetta, een Italiaanse deelnemster.

‘De Middellandse Zee is niet meer slechts een gigantisch kerkhof, maar een plek van ernstige misdaden’, zei ze, terwijl de Franse minister van Binnenlandse Zaken, die de grenzen voor migranten wil sluiten, stil toelisterde. De Italiaanse woont in een gemeenschap die armen en vluchtelingen opvangt. Zij citeerde woorden die paus Franciscus op Lesbos had uitgesproken: ‘Wie armen wegduwt, duwt de vrede weg.’

Een week lang spraken de jongeren uit 25 landen over vier uitdagingen waarmee alle landen aan de Middellandse Zee te maken hebben: armoede, klimaatverandering, migratie en religieuze of geopolitieke spanningen.

In een slotverklaring werden aanzetten gegeven tot het organiseren van een ecologische jongerenontmoeting rond de Middellandse Zee en de lancering van een vredesboot, die alle havens van de Middellandse Zee zou moeten aandoen om bij te dragen aan dialoogbereidheid.

Ook werd gezinspeeld op de oprichting van een transnationale Kerkelijke Conferentie van de Middellandse Zee, naar het model van de negen landen van het Latijns-Amerikaanse Amazonegebied.

En de paus, die zaterdagochtend een bezoek had gebracht aan de armste wijk van Frankrijk in het noorden van Marseille, wees op de plaats van de armen. Zij moeten 'worden behandeld als broeders en niet als lastige problemen, hen moet waardigheid geschonken worden'.

Deze arme wijken van Marseille staan ook bekend voor hun criminaliteit. 'Waar armoede is, is criminaliteit', zei de paus met een blik op de aanwezige politici. 'Waar materiële, educatieve, professionele, culturele, religieuze armoede is, wordt een weg gebaad voor maffia's en illegale praktijken.' Hij bekritiseerde ook het groeiende 'archaïsche en oorlogszuchtige nationalisme die de droom van de gemeenschap van volkeren wil doen verdwijnen'.

De woorden van Franciscus vielen niet bij iedereen in goede aarde. Tegenover Franse media bekritiseerden rechtse katholieke politici de woorden van de paus. Maar ook in de bus die de Franse bisschoppen naar het voetbalstadion vervoerde, vielen kritische woorden. 'Het is een mooie droom', zei een bisschop. 'Maar hoe vertel ik dat aan mijn gelovigen?'

In de namiddag reed Franciscus over Avenue du Prado, waar duizenden inwoners van Marseille hem begroetten. Daarna vierde hij samen met 60.000 gelovigen de eucharistie in het voetbalstadion van Olympique Marseille. Van enige kritiek op de paus was bij deze uitzinnige menigte niets te merken. Kardinaal Jean-Marc Aveline bedankte de paus onder luid applaus voor diens 'stevige en moedige woorden'.

Kylyna Kurocha uit Oekraïne: 'Ik kijk naar de dialoogbereidheid en ik bewonder het, maar ik ben daar nog niet toe in staat.' - beeld Hendro Munsterman

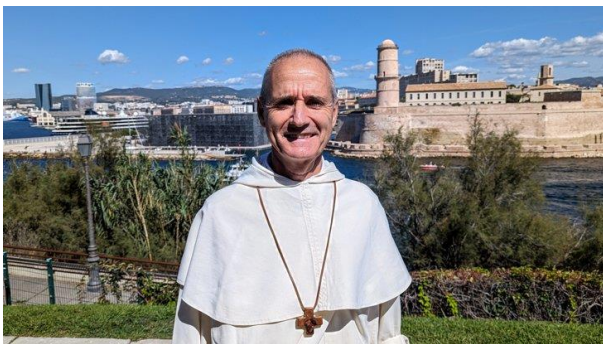
Kylyna Kurochka (Oekraïne)

'Ik was zo blij hier de gigantische bereidheid tot dialoog te zien, ook tussen jongeren die uit landen komen die met elkaar in conflict zijn of waar spanningen zijn. Mijn eigen land, Oekraïne, is heel multicultureel. De bisschop van Odessa vertelde de deelnemers dat in zijn stad honderd

nationaliteiten vreedzaam samenleven. We hebben nooit problemen gehad in de dialoog tussen al die verschillen. Behalve met de Russen.

Ik vind het moeilijk de dialoogbereidheid die ik hier heb gezien op mijn eigen Oekraïense situatie te projecteren. Momenteel is bij ons een bloedige oorlog bezig. Deze jongeren zijn in staat om de dialoog aan te gaan. Ik kijk ernaar, ik bewonder het, maar ik ben daar nog niet toe in staat. Ik vrees dat het in Oekraïne nog eeuwen zal gaan duren voor we zover zijn.

De sfeer tussen de jongeren onderling, maar ook met de bisschoppen die enkele dagen later zijn aangekomen, was in een woord geweldig. Als jongeren hadden we de mogelijkheid om persoonlijk contact te maken. We hoorden zo welke problemen, zorgen en uitdagingen er in elk van onze landen leven. En we merkten hoezeer we verbonden zijn. We hebben allemaal geleerd in dezelfde richting te kijken, in de richting van broederschap en samenwerking. Dat is de basis voor de toekomst.'

Bisschop Jean-Paul Vesco: 'In Algerije zijn wij opnieuw te gast' - beeld Hendro Munsterman

Jean-Paul Vesco (bisschop van Algiers)

'Ik kwam hier naar toe met veel vragen en zelfs scepticisme. Maar dankzij deze ontmoetingen heb ik gemerkt dat er werkelijk zoiets als een 'Mediterrane identiteit' bestaat. Zij is transnationaal, niet gebonden aan grenzen of religies. Het is heel moeilijk om uit te leggen wat het is.

Natuurlijk zijn er verschillen. Er zijn ook breuken en spanningen. Er zijn landen in het Midden-Oosten waar de oudste christelijke gemeenschappen in hun bestaan bedreigd worden. In Algerije zijn wij als christenen juist opnieuw te gast.

Maar we horen allemaal bij elkaar. Er is bij ons een specifieke manier om christen te zijn, met processies en heiligen en kaarsen. En het jodendom en de islam rond de Middellandse Zee hebben ook hun eigenheden die daar erg op lijken, waar joden en moslims uit andere culturen zich juist weer moeilijk in herkennen. De zoetigheden die ik bij mijn grootouders met Kerstmis in de Provence at en waarvan ik dacht dat het oerchristelijk was, lijken als twee druppels water op wat in de berbercultuur met Nieuwjaar gegeten wordt en die ouder is dan de islam. De religieuze pluraliteit maakt deel uit van onze gezamenlijke identiteit. Als een land zegt dat er slechts één religie kan bestaan maakt ze feitelijk geen deel uit van deze cultuur, van deze identiteit.'

<https://www.nd.nl/geloof/katholiek/1192711/ontmoetingen-van-de-middellandse-zee-afgesloten-door-paus-wij#/reader>